

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Тупікова Тетяна Валеріївна ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ	601
Швелідзе Лідія Дмитрівна КЕЙС-МЕТОД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРАВНИЧІЙ ОСВІТІ	603
Шевченко-Бітенська Олена Валентинівна НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ ДОНАЛЬДА ТРАМПА ТА КАМІЛИ ГАРИС ПІД ЧАС ПЕРЕДВИБОРЧИХ ДЕБАТІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.	605
Mykola E. Alexeyev AN AVENUE TO PLAIN LANGUAGE IN LEGAL ENGLISH	608
Ksenia Kovalova THE CONCEPT OF FABRIC AS A CONCEPTUAL METAPHOR	611
Лесневська Катерина Вікторівна РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.	613

СЕКЦІЯ 25. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ЛІНГВІСТИКИ ПРАВА ТА ЗМІ

Мамич Мирослава Володимирівна КОНТЕНТ ВИДАННЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО.	615
Кісельова Анастасія Андріївна ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.	618
Назаренко Оксана Миколаївна ДУХОВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ НАЦІЇ В ЕТНОЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ	620
Томчаковський Олександр Георгійович ПОЛІКОДОВИЙ VS КРЕОЛІЗОВАНИЙ ТЕКСТ	623

СЕКЦІЯ 26. ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Колкутіна Вікторія Вікторівна ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ПОЕТИКИ У СТРУКТУРІ МІЖНАРОДНОГО СТОРИТЕЛІНГУ	625
Макаренко Олександр Юрійович, Макаренко Наталія Анатоліївна ПЕРЕШКОДЖАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.	628
Маляренко Тетяна Анатоліївна ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У КОМПЛЕКСНИХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	631
Скалацька Олена Віталіївна СУЧАСНІ ФОРМИ ЦИРОВИХ МЕДІА.	633
Грушевська Юлія Андріївна ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ НОРМ ЯК АТРИБУТ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	636
Червінчук Аліна Олегівна РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВИСВІТЛЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ВОЄННОГО ЧАСУ	638
Чубук Олег Леонітійович НАЙНЕОБХІДНІШІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДІЙНИКІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.	641
Літвінчук Ірина Сергіївна РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖУРНАЛІСТИЦІ: ЗАГРОЗА ЧИ МОЖЛИВІСТЬ	643

Тупікова Тетяна Валеріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов кандидат філологічних наук, доцент*

ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Пізнання людиною навколишнього світу визначало становлення його розуміння дійсності, розвиток соціального середовища, зростання культурного рівня. Це поступово призводило людину до перегляду своїх колишніх образів та створення нового розуміння вищого рівня. Колір невіддільний від людини, від навколишньої дійсності. З кольором людина стикається протягом усього свого життя.

У сучасній лінгвістичній літературі все частіше наголошується на необхідності вивчення окремих періодів історії німецької мови, вказується на слабку вивченість середньовісньонімецького періоду, який є важливим етапом у становленні словотвірної системи німецької мови.

Завданням даної роботи є вивчення специфіки кольоропозначень середньовісньонімецької мови і виявлення основних тенденцій і закономірностей розвитку даної лексичної підсистеми.

Матеріалом дослідження є твори середньовісньонімецького періоду: 'Hilmbrecht' Gartenaere, 'Die Hochzeit', 'Crescentia', 'Mittelhochdeutsche Rätsel', 'Das Lob Salomons', 'Lucretia', лірика Вальтера фон дер Фогельвейде.

Прикметник *blanc* у середньовісньонімецькій мові позначав блиск і колір, але *blank* у сучасній німецькій мові вже не можна розглядати як позначення кольору. Воно виражає лише блиск, втративши значення кольору.

Словоформа *wiz* у середньовісньонімецькій мові період розвитку німецької мови мала значення 'білий, блискучий, красивий'. Ця лексема вживається в середньовісньонімецьких текстах у двох значеннях: позначення кольору та позначення позитивної якості людини.

Словник М. Лексера для слова *licht* дає значення *hell, strahlend, blank; bleich; heiter; erleuchtend* [4, с. 126]. Словник сучасної німецької мови наводить такі значення прикметника: *hell: reich an Licht; sich im Farbton mehr oder weniger dem Weiss annähernd, von wenig intensiver Färbung, ziemlich hell (in Verbindung mit Farbenbezeichnungen)* та *in* [2, с. 33]. У сучасній німецькій мові слово *licht* зберігає значення кольору, але вживається у цьому значенні дуже рідко.

Необхідно враховувати і такий факт, що *blank* і *klar* є лише варіантами позначень кольорів *wiz* і *lieht*; іменник тільки певною мірою вказує на колір, маючи інше основне значення; *gevar* тільки вказує на те, що предмет має якийсь колір, але не визначає його; *vech (gemale)* також не визначає колір, а лише вказує на те, що предмет різнокольоровий.

Swarz 'чорний' виступає: у прямому значенні кольору; у переносному негативному значенні по відношенню до людини, її вчинків і помислів (*swarzziz*

gesihet ‘бачити все в чорному кольорі’; swarzez buoch ‘чорна, магічна книга’) [3, с. 832; 5, с. 154].

У середньовірхньонімецький період слово *rôt* мало значення ‘червоний’, ‘рудоволосий’ (*rothaarig*), і навіть могло вживатися у сенсі ‘хибний’, ‘хитрий’ (*falsch*, *listig*). Ця лексема нерідко використовується для опису зовнішніх характеристик людини і має більшу частоту реалізації в ліричних текстах Середньовіччя [4, с. 171; 1, с. 769-770].

У середньовірхньонімецькій мові прикметник ‘зелений’ мав форму *grüene* (двн. *gruoni*) та значення: ‘зелений колір; ставати зеленим, відпочивати, набиратися сил (*zu kräften kommen*); ‘свіжий, сирий, необроблений’. У текстах *grüene* особливо часто виступає у значеннях ‘зелений’ = ‘молодий’, ‘свіжий’; позначає початковий період зростання в природі.

Проаналізувавши дані словників і уривки з давніх текстів, можна зробити висновок, що прикметник *gelb* у давньо- і середньовірхньонімецькій мові вживався переважно у значенні кольору, але іноді мав символічне значення – уособлював заздрість.

Певний інтерес представляють також словотвори кольоропозначень середньовірхньонімецької мови. З 315 слів на позначення кольорів, що зустрічаються в словнику М. Лексера, 24 простих слова, 97 похідних, 194 складних. З 24 простих позначень кольорів на частку прикметників припадає 19, на частку іменників – 5. Прості слова кольоропозначення становлять найменшу групу, похідних слів кольоропозначень – 97.

Кольоропозначення середньовірхньонімецької мови в більшості випадків однозначні, лише окремі слова мають не тільки пряме, а й переносне значення.

Найпродуктивнішими моделями словоскладання прикметників є:

- 1) іменник + прикметник з певним позначенням кольору (*var*): *bluotvar*, *vivirvar*, *lipvar*;
- 2) іменник + прикметник-кольоропозначення: *âbentrôt*, *snêwîz*, *sidengêl*;
- 3) прикметник-кольоропозначення + прикметник-кольоропозначення: *valrôt*, *wîzblâ*, *gêlwîz*;
- 4) прикметник-кольоропозначення + прикметник з певним позначенням кольору (*var*): *rôtvar*, *blâvar*, *vochvar*.

Найпродуктивнішою моделлю словоскладання іменників є модель: прикметник-кольоропозначення + іменник: *rôtwilt*, *wîzgerver*, *blâvuoz*.

Хотілося б відзначити, що прикметники на позначення кольору середньовірхньонімецького періоду вживалися з вузьким колом іменників і використовувалися, переважно, для опису людини, її зовнішності, а також ландшафту.

У сучасній німецькій мові прикметники кольоропозначень поєднуються з іменниками різних семантичних полів, у тому числі і з абстрактними іменниками. Збереглося, але втратило значення кольору середньовірхньонімецьке *blanc*, яке в сучасній мові має лише значення “блискучий”.

Система кольоропозначень середньовірхньонімецької мови в кількісному відношенні дуже обмежена. Частотність слів на позначення кольору цього пе-

ріоду низька. З погляду морфологічної структури переважають складні слова. Сполученість кольорів як всередині композитів, так і в контексті обмежена. Ряд слів кольоропозначень середньовісньонімецької мови не зберігся в сучасній мові, або втратив значення кольору. Це зумовлено зміною якісного і кількісного складу кольоропозначень протягом часу.

Список використаних джерел:

1. Benecke-Müller-Zarncke. *Mittelhochdeutsches Wörterbuch*: In 3 Bänden / Hrsg. von Müller. Hildesheim : Olms, 2013. Bd. I. 1061 S. Bd. II/1. 825 S. Bd. II/2. 815 S. Bd. III. 963 s.
2. *Deutsch-Ukrainisches Wörterbuch*: In 2 Bänden / Begr. von HNBielfeldt. 3. Aufl. Berlin : Akademie-Verlag, 2020. Bd. 1. 1076 S.; Bd. 2. 1177 s.
3. *Etymologisches Wörterbuch des Deutschen*: In 3 Bänden/Hrsg. von Wolfgang Pfeifer. Berlin : Akademie-Verlag, 2013. Bd. 1. 822 S. Bd. 3. 810 s.
4. Lexer M. *Mittelhochdeutsches Taschenwörterbuch*. Leipzig : S. Hirzel Verlag, 2004. 504 s.
5. Pokorny J. *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*. Bern : Francke, 1949-1956. 960 s.

Ключові слова: прикметники на позначення кольору, діахронічні ознаки, розвиток семантики, реконструкція слів, мотивація, бінарність, символіка, первинна номінація.

Keywords: color cues and designations, diachronic signs, semantics of rose, reconstruction of words, motivation, narration, symbol, name.

Швелідзе Лідія Дмитрівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

КЕЙС-МЕТОД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРАВНИЧІЙ ОСВІТІ

Кейс-метод є одним із найбільш ефективних підходів у навчанні іноземних мов для студентів юридичних спеціальностей, оскільки дозволяє поєднати теоретичне знання з практичними навичками, необхідними для майбутніх юристів. Зокрема, його використання в навчанні правничої англійської мови дає змогу студентам працювати з реальними юридичними кейсами, що сприяє розвитку не лише мовної компетенції, але й критичного та аналітичного мислення, необхідних для професійної діяльності.

Кейс-метод у правничій освіті дозволяє студентам працювати з автентичними юридичними матеріалами, такими як судові рішення, контракти, позови, що включають складну термінологію та юридичні конструкції. Це важливо для підготовки студентів до роботи в міжнародному правовому середовищі, де вони